

Kárpáti Péter

ULTONIA

Tonelli Sándor azonos című szociográfiájából kiindulva

Nyitány: recsegés, reszelés, zakatolás, csikorgás, füst.

Kígyózó sor a parton. Döbbenet, hitetlenkedve bámulják az irdatlan hajót. Mit látunk belőle? Egy falat, semmit. A citromhéjal felszört, mocskos fedélköz egy darabját. Csövek, kötelek, csapóajtó, egy árbocrúd, ládák. A partról egy palló vezet föl a fedélzetre. És a palló alján, egy asztalnál egy osztrák-magyar vámtiszt ül, és egy orvos. Útlevel- és szemvizsgálat. Az emberek egyenként odalépnek, odaadják a papírokat, az orvos belebámul az arcukba, felhúzza a szemhéjukat, ők kidülsztek, forgatják a szemüket, az orvos bólint: mehet. A tiszt visszaadja a papírokat, és a kivándorló fölmege a pallón. Jöhet a következő. Aztán a következő. Mindegyik úgy lép föl a vékony, korhadtt pallón, mint a primadonnalépcsőn. Mintha ő lenne az egyetlen szereplője ennek a történetnek. Ha lassan megy a főszereplő, hátulról meglökik. A főszereplő fölér a fedélzetre, téblábol, visszanez ránk: a parton ücsörgő itt maradókra. Leteszi a csomagját, fölveszi, arrébb megy, leteszi, angol matrózok ládákat vonszolnak és üvöltöznek: mit lábatlankodik, takarodjon le a csapóajtón, vigye az útból a kibaszott cókmozkáját. A főhős riadtan menekül a csapóajtón keresztül a hajófenékbe, és eltűnik a szemünk elől örökre. De már új utasok végeztek az útlevel- és szemvizsgálaton. Libasorban jönnek a főszereplők, az olasz pincér cukros mandulát tukmál rájuk, szemenként tíz fillérért, tengeribetegség ellen. Egy fiú a korlátnál kalimpál, egy asszony lekiabál a nézők közt valakinek. Nagyon messze vannak. Utolsó, semmitmondó, nagyon fontos üzenetek: kit csókoltatnak és kit nem, melyik kutyára vigyázzunk, és melyik lucernát ne adjuk el. De az angol matrózok már jönnek, és lelökösik őket a hajófenékbe.

Gyorsöltözés.

Megint újak jönnek, és állnak sorba az útlevel- és szemvizsgálat előtt. Az a színész, aki az előbb mint hetyke fiú érkezett, most kövér sváb paraszt - furán kosztümös az egész -, pokoli divatbemutató. Jönnek mindenféle tiritarka népviseletben, egyik rongyosan, másik felpántlikázva, van, aki öltönyben, másik amerikai munkásoverallban, az egyik három nagykabátban, a másik pudlival. Van, aki összehajtott tolókoszit hoz, a másik ikercecsemőt. De amikor felér a fedélzetre, mindegyik megáll és visszanez. Hollywoodi búcsúpillanat. Variációk búcsúra: szorongva, romantikusan, szégyellősen, hűledezve, tépelődve, vigyorogva, szétbógve, elmélázva, szűkölve, magabiztosan, boldogan, megbotolva... De mindegyiknek ugyanaz a vége: a tagbaszakadt legények is, akik otthon, a falujukban egy rossz szóra ütöttek volna, most mint a birkák bújnak a hajófenékbe az angol matrózok elől.

És még mindig újak jönnek. Lassan elmaradnak az átöltözések is. Mindenki egyforma sűrű. Van, aki ötször-hatszor is felnyomakodik a lépcsőn, hogy végre igazán fönt legyen.

Közben az árbocmester felvonja az angol, majd a magyar zászlót, az útlevel- és szemvizsgálatnál már bontják az asztalokat. Még néhány elkésett utas. Megváltozik a hajómotor hangja: mélyebb, fenyegetőbb. A matrózok észrevétlenül tűnnek el a fedélzetről, már nem kergetik le az utasokat. Az utolsó érkezők a korlátnál tülekednek, mindent akarnak látni. Pukkan a kémény, mindent beborít a füst, valahol csikorogva bevonják a darut, valahol zakatol a hajókerék, bevonják a pallót, valahol csörög a lánc, felhúzzák a vasmacskát. Egy elkésett utas rohan, kiabál, hadonászik, de senki se hederít rá. Kigyulladnak az árbocok a színes fények. A hajótűlök bömböl. Néhány éles sivitás, dörrenés - mindenki egyszerre mozdul, van, aki elveszti az egyensúlyát, egy asszony térdre esik, sikít, Rudi felmászik egy ládára, billeg, mintha részeg lenne, virággal díszített kalapban van, papírokat ráncigál elő, és a hajókürtöt, zúgást, locsogást túlkiabálva szónokolni kezd

RUDI Isten veled, kínok hazája már! Isten veled, kedves magyar határ! Szent földeden letérdepel fiad!
Borús szeméből sűrű könny fakad!

Van, aki tapsol, más lepisszegi

TENOR Nem méltán sírhatnánk mi is a költővel?
(*rázendít*) Bözsi, ne sírjon, Bözsikém drága -
RUDI De igen! És miért?
TENOR Felejtse e-e-el!
RUDI Azért, mert most elhagyjuk azt a hazát, amelyben születünk, és amelyben bölcsőnk ringott, és amelyben édesanyánk édes tejtől szoptuk!

Tapsvihar

BESZÓLÁSOK - Úgy van!
- Jól beszél!
- Víz-sza! Víz-sza!
- Ki kell dobni!
RUDI Mi, kik messzi tengeren éljük napjainkat...

TENOR Ilyen az élet, Bözsikém drága, búcsúzni ke-e-ell!

Beszáll egy rekedt bariton is a Rákóczi indulóval

BARITON Vakpali, Vakpali mindent lát,
Szemüvegen át, kutya valagát!

RUDI ...éljük napjainkat, aggódva lessük sorsodat, elér-e a partra, vagy elsüllyed, mint annyi sok nemes kebel...

TENOR Maga a legszebb emlék életembe -

BARITON Tarararararararararararrattattattara -

BESZÓLÁSOK - Pofa be!
- Nem halljuk!

TENOR A neve könnyeket csal két szemembe...

BARITON Vakpali, vakpali -

RUDI Nem azért távozunk tőled, hogy tán nem szeretnénk, hanem hogy munkánk után méltó bért láthassunk. Isten, felséges jó Atyánk, ki uralkodol az égben, mi, kik tengeren bocsátjuk szerencsénk hajóját, hozzád fohászunk, hogy oltalmazz bennünket, vezess szerencsésen új hazá...

Zerkovitz győzött: dalol a fél fedélzet, a cigányok is bekapcsolódnak, a bőgős és a klarinétos

MIND Bözsi ne sí-írjon, Bözsike drága, felejtse e-e-e-e-ell!!!
Ilyen az élet, Bözsike drága, búcsúzni ke-e-ell!

Rudi, az előző pillanat főhőse még beszél, gesztikulál, kalapját lengeti, de hangját már elkapta a szél.

Maga a legszebb emlék életembe,
A neve könnyeket csal két szemembe,
Bözsike, édes, húzzon a véres -
Rücskös -
Hétméteres -

Fönt a hídon hófehér egyenruhában megjelenik az angol kapitány egy hölgygel. A korláton kihajolva, nevetve nézik az állatkeretet.

Az árbocmester leereszti az angol és a magyar zászlót, aztán üti a gongot

ÁRBOCMESTER A kapitány úr csókolatja az igen tisztelt közönséget!

*A kapitány integet.
Üdvrivalgás*

Silence! Silencio! Elég legyen a disznóól! Látják ezt a gongot? Ez a gong! Ha egyszer rázom meg, azt jelenti: figyelmet kérek. Ha kétszer rázom meg, akkor étkezés van! Így, kérem szépen... Egy, kettő. És háromszor rázom meg, amikor el talál süllyedni a hajó. (Rázza)

UTASOK - Eltaláltak?
- Süllyed a hajó?
- Vége van! Süllyedünk!

Kitör a pánik, az árbocmester üvölt, rázza a gongot

ÁRBOCMESTER Nem most! Majd máskor! Ha majd kűre megy a hajó, vagy összeroppantja egy cinegemadár! De akkor se kell ordítani, hanem tenni kell, amit parancsolok. Mert a katasztrófa is megvan a maga rendje. Egy fő a kezét, aki nem magyar! Senki? Mindenki érti? Mit nevezünk mentőeszköznek?

LENGYELNÉ Jesszumanyám.

Csőnd

ÁRBOCMESTER Bármilyen mentőeszköz, ami a veszélyből való kimentéshez alkalmazható.

BÓDIS A cigány is?

ÁRBOCMESTER Egy deszka. Egy kötel. Egy bőrrönd. Igen, a cigány is lehet mentőeszköz, hát még a bőgője!

BACSO A klarinettje?

ZELENKÁ Kuss!

ÁRBOCMESTER Vannak vízből és vannak tűzből való kimentéshez eszközölt mentőeszközök. Melyikről értekezünk?

TERIKE A tűzről!

ÁRBOCMESTER A tűzről, emberek?

ZELENKÁ Nem, a vízről!

ÁRBOCMESTER Úgy van! És miért? *(Csönd)* A legfőbb vízi mentőeszköz ez a mentési célokra épített csónak, mely erős szerkezeténél fogva dacol a vihar romboló erejével, sőt áthatolni képes a bős hullámtöréseken is. A mozgatható része pedig az evező.

A mentőcsónakok hol találhatóak?

Tessék?

Hol?

Kinek a farán?

Úgy van, a HAJÓ farán. Na, most ezt azért tárgyaltuk meg, hogy veszély esetén SENKI ne tologjon a mentőcsónakok körül. Hanem várják meg kettős alakzatban, míg a matrózok kegyeskednek a csörlővel a vízre bocsájtani, illetve az első osztályról a vendégek szíveskednek lefáradni és kényelmesen elhelyezkedni, világos? Evvel át is témék a második számú mentőeszközre. *(Főlemel egy mentőövet)* Ki mondja meg, hogy mi ez? Nos? Senki se tudja?

RUDI Mentőeszköz.

ÁRBOCMESTER Úgy van! Kitűnő. Ez egy gyűrű alakú mentőbója, és a korlátra van felszerelve ez a mentőgyűrűt tartó mentőtartó eszköz, melyből könnyedén kivethető és eldobható, hogy veszély esetén a jó céllövők hősök lehessenek.

BACSÓ Nem ér az semmit, ekkora vízbe!

BENKŐ Megkapi a nagyhal az ember lábát -

TERIKE Ja! Sz lehúzi a tenger fenekére!

BACSÓ Kapitány úr! Kapitány úr!

ÁRBOCMESTER Én nem vagyok kapitány.

BACSÓ Tessen várni, csak leveszem a rokkomat! Adjon tíz koronát, és beugrok!

ÁRBOCMESTER Jöjjön ide.

BACSÓ Jöjjenek oda?

ÁRBOCMESTER Fogja meg. Lépjen bele. Hajoljon le. Húzza föl a derekára. Följebb. Na, látják? Ringatózzon. Hé, mit csinál?

BACSÓ Elkapta a lábomat a nagyhal. Nem mész, te piszok?!

ÁRBOCMESTER Egy hölgy jelentkezőt is kérek! A hölgyek közül ki jelentkezik?

MOLNÁRNÉ Marcsa!

TERIKE A Marcsa jelentkezett!

MARCSA Anyád!

ÁRBOCMESTER Maga jöjjön ki.

LENGYELNÉ Én?

Kilép, terhes. Hatalmas, szép hasa van

ÁRBOCMESTER Hogy hívják?

LENGYELNÉ Lengyel Józsefné.

ÁRBOCMESTER Maga ne vegye föl.

LENGYELNÉ Akkor? Mehetek?

ÁRBOCMESTER Vegye ki a tartóból. Ugye, hogy nem nehéz? Most dobja a vízbe.

Int a nézőtér felé. Lengyel né megáll a korlátnál, néz minket

Na! Bátran!

LENGYELNÉ Hol a kikötő?

ÁRBOCMESTER Dobja már! Milyen kikötő?

LENGYELNÉ Elsüllyedt a kikötő?

ÁRBOCMESTER Ott van...

LENGYELNÉ Hol?

BÓDIS *(mutogat a messzeségbe)* Ott az öböl. Meg az a gát vagy móló.

ZELENKÁ Ott az a két magas daru, nem látja?

LENGYELNÉ Az a két szúnyog?

ZELENKÁ Messziről szúnyog.

RUDI Milyen messze vagyunk?

TERIKE Száz méter.

BACSÓ Száz kilométer!

MOLNÁR Hogy lennénk! Még el se indultunk!

LENGYELNÉ El se indultunk?

RUDI Mennyi egy kilométer a vízen?

BACSÓ Sokkal több. Úgy másfél.

RUDI Nem fordítva?

BACSÓ Hogyhogy?

RUDI Hát mert egyenes.

BACSÓ Pont azért több, mert egyenes.

TERIKE Világos. A szárazföldek nagyon görbék.

MOLNÁR Az utak görbék.

TERIKE Tengeren nincsen út.
 MOLNÁRNÉ Nincs út?
 ZELENKA De van. A tengeri út.
 TERIKE És tengeri járda? Tessék, szálljon ki, aranyom, menjen a járdán.
 ZELENKA Nagyon vicces.
 RUDI Hol van az út, a tengeri út?
 ZELENKA Ott. De nem látszik.
 TERIKE Nem?
 MOLNÁRNÉ Látja, hogy nem.
 RUDI A kapitány hunnen látja?
 ZELENKA A csillagokból.
 MOLNÁRNÉ Csillag sincs.
 BACSÓ De van térképe: csillagtérkép.
 RUDI Hé! Látják, milyen gyorsan megyünk?! Nézzék a vizet!
 BÓDIS Cáva! Cáva!
 RUDI Hol a cápa?!\n
 BÓDIS Hehehe.
 RUDI Hol a cápa?
 BÓDIS Rajta van a kalapod! Né, tátja a száját!
 MOLNÁRNÉ Ha én ezt tudtam volna...
 BÓDIS Mi lett volna?
 MOLNÁRNÉ Nem szálltam volna...
 TERIKE Hanem?
 MOLNÁRNÉ Ha fizetnek se! Ha ideadják a hajót, akkor se!
 TERIKE Micsoda sziget az?
 RUDI Mit kérdi? Úgyis tudja, hogy nem Máramarossziget!
 MOLNÁR Amerika ott van a tenger végén. Ott található. Ha itt lenne, akkor nem Amerika lenne.
 BÓDIS Hanem Máramarossziget.
 MOLNÁR Pontosan. Oda köll menni. Oda köll hánykolódni. Ezért van az apály meg dagály is.
 RUDI Ezért van?
 MOLNÁR Természetesen.
 ZELENKA Maga miről beszél?
 MOLNÁR Ha itt lemegy a víz, ott föl.
 BÓDIS Gyön a sztórm.
 RUDI Mi van?
 BÓDIS Vihar lesz, jubecse.
 MOLNÁR Azután ha ott lemegy, itt föl.
 BACSÓ Úgy igaz. Nem a hajó megy, hanem a víz megy, nem látja? Nézzen le a szemével, ott megy a víz!
 RUDI Hogyan? Nem értem.
 BACSÓ Á, úgyse érti!
 MOLNÁR Pedig egyszerű. *(Az öklén mutatja)* A Föld gömbölyű. Ha megfordul, így lefoly. Egy nap alatt kétszer fordul, egyszer délben, egyszer éjfélkor. Apály – dagály. Így mozog le a víz...
 RUDI Hova?
 BACSÓ New Yorkba és vissza.
 RUDI Ez, megmondjam, mért nem igaz?
 BACSÓ Mért nem igaz?
 RUDI Mert ha igaz lenne, akkor estig lecsorognánk.
 BACSÓ New Yorkba?
 RUDI Hát! Ott lennénk vacsorára.
 BACSÓ Ott is leszünk.
 BÓDIS Sz mi lesz a vacsora?
 TERIKE Este ott leszünk New Yorkba?
 BACSÓ Ott, hát. Csak megnyúlik az idő, ez a lényege.
 RUDI Hogyan? Mi az, hogy megnyúlik?
 BACSÓ Van órája?
 ZELENKA Nekem van.
 BACSÓ Hát majd figyelje...
 ZELENKA Maga hülyeséget beszél.
 BACSÓ Hülyeséget beszélek, de így van. Így lesz, meglátja.
 MIND Hőőőőő! *(Kibámulnak)*
 A BOSNYÁK NŐ Riba! Riba! *(Mutogat)*
 BACSÓ Hé, Benkő, hol vagy, gyere már! Ilyet még nem láttál, mióta kilyukadt az orrod!
 A BOSNYÁK NŐ Riba! Riba!
 BÓDIS Kuss riba!
 BACSÓ Benkőő!

Benkő odajön a korláthoz

BENKŐ Oda nézz!
(*kinéz*) Ez? Pont olyan, mint nálunk, Alsóvároson, mikor a disznók betocognak, de tele a trutyi darázssal, sz csípi, ugrik, csípi, ugrik –

BACSÓ Azért ez nagyobbat ugrik, nem?
BENKŐ De az meg rőfög.
BACSÓ Ennek meg csórje van!
MARCZA Mért ugrik ki a vízből?
BACSÓ Hogy gyorsabb legyen, nem látja? A levegőbe gyorsabban fut.
RUDI Kacsacsőrű malacmadár!
LENGYELNÉ Játszik.
MARCZA Versenyt úsz a hajóval.
MOLNÁRNÉ Ha nekimegy, kifúrja.
ZELENKA Ott jön még kettő.
MOLNÁRNÉ Jesszumanyám.
MOLNÁR Nyugi, anyukám.
A BOSNYÁK NŐ Riba! Riba!
RUDI Ne ugass, bosnyák riba!
BACSÓ Benkő, gyere! Gyere már! Még kettő!
BENKŐ Majd akkor szólj, ha látszanak az amerikai nyárfák!
MARCZA Eltűntek.
RUDI Hová mentek?
MOLNÁR Lementek.
MARCZA Hová?
BÓDIS A kantinba.
MARCZA Mit eszik a hal, ilyen messzi a parttól?
TERIKE És mit iszik?
LENGYELNÉ Ebbe a dög vízbe.
MARCZA (*nézőknek*) Tizennégy éves voltam, mikor már Amerika megérlelődött bennem, és fáj a szívem, hogy nem mehettem. Tűmöm kellett huszonnyolc éves koromig, míg annyi pénzt kaptam, amivel nekilódultam. És amikor majd végre odaérek..., na, akkor fog csak fájni a szívem igazán! Akkor megtudom, hogy mi is az a szabad Amerika! Bolyongok plészről plészre, amíg Isten ad egy igazi, hú férjet. Szeretem Amerikát, hogy megvédi életemet az örökös elbukástól.

ZELENKA Ne tessék a korláton ülni!
MARCZA Mért ne tessék?
ZELENKA Mert le tetszik esni.
MARCZA Ott a mentőöv, nem?
ZELENKA De nem arra való.
MARCZA Akkor mire való?
ZELENKA Tudja maga nagyon jól, minek beszéljek.
MARCZA Hát ne beszéljen. Kértem én, hogy beszéljen?
ZELENKA Tessék lejönni.
MARCZA Miért?
ZELENKA Mert szépen kérem.
MARCZA (*nézőknek*) Tehát először is azért megyek Amerikába, mert feldúlta nyugalmamat. Másodszer, hogy megtanuljam szeretni a szülőházát. Harmadszor pedig azért, mert... szégyen kimondani, de meg kell tennem, mert Amerika énbélém nem jöhet soha, nekem köll belemenni, máskülönben soha nem tudom meg, hogy milyen az.

Az artista föláll a korlátra, cigánykerekezik, meg kézen jár rajta

ZELENKA Legyen szíves lejönni. Szólok az árbocmesternek.
ARTISTA Miért az árbocmesternek?
ZELENKA Tudja maga jól.
ARTISTA Nem tudom.
BACSÓ Mert az a magyar tiszt.
ZELENKA Nem tiszt.
ARTISTA Én nem vagyok magyar. (*Szteppel a korláton*) Helló, haza! Nem jövök többet haza! Bye, bye, baby, bye, bye!

A kezét nyújtja Marcsának, felkéri táncolni. A lány nevetve leugrik a korlátról, és elfut. Az artista szédelegni kezd, kapálódzni, lepottyanni - nem tudni, játék vagy komoly. De senki nem figyel rá, egész máshova néznek: egy fekete pincér mászik le fentről egy létrán, fehér köpenyben, hatalmas vödörrel. Odaszól az artistának angolul

ZELENKA Mit mond?

LEFKOVICS Azt mondja, vegyen egy kis ánízscukrot tíz centért, jó a szédülés ellen.

A fekete felkiabál, ledobnak neki egy krumpliszákot. A zsák ráesik Jankóra. Jankó ül a földön, ölében alszik Berecz Zsuzsi. A fekete rákiabál Jankóra

JANKÓ Mit mond?
LEFKOVICS Hogy mit lábatlankodik.
JANKÓ Hogy mondják, hogy bocsánat?
ZELENKA Sorry.
JANKÓ Szori?
LEFKOVICS Szorri.
JANKÓ Szorri!
ZELENKA Menjen arrébb.
JANKÓ Nem tudok.
LENGYELNÉ Nincs baj?
JANKÓ Semmi baj. *(A nyakát csavargatja)*
LENGYELNÉ Nem fáj valamije?
JANKÓ Nem, nem fáj.
BACSÓ Nem tört el a nyaka?
TERIKE A feleségének nem történt baja?
JANKÓ Nem a feleségem.
ZELENKA Mért nem megy arrébb?
JANKÓ Alszik...
LENGYELNÉ Miért sír?
JANKÓ Nem azért.
TERIKE Dehogynem.
JANKÓ Mindig sírok.

A néger kinyitja a zsákot, krumplit önt a fedélzetre. Leül egy ládára, krumplit pucol, a héját odaejti a földre, és a lepucolt krumplit a vödörbe dobja. Mindenki nézi. Csönd

BENKŐ Krumplit pucol.
MOLNÁRNÉ Mi lesz az ebéd?
TERIKE Hé! Kérdezze meg, hogy mi lesz az ebéd.
LEFKOVICS Tessék?
MOLNÁRNÉ Kérdezze meg tőle, mi lesz az ebéd.

Lefkovics megkérdezi angolul. A fekete válaszol

TERIKE Mit mond?
LEFKOVICS Krumpli.
RUDI Nagyon ügyesen hámoz.
MOLNÁR Ezt hogy érti?
BACSÓ Ügyesen forgatja a kést.
MOLNÁR Persze, kérem. Megvan a maga gyakorlata...
BACSÓ Ezt hogy érti?
MOLNÁR Mindennap meghámoz -
TERIKE Mennyit?
MOLNÁRNÉ Száz kilát.
MOLNÁR Mit röhög?
BACSÓ Nigger hámozó.
BENKŐ Mit gondol, melegebb a vére az ilyen szerecsennek?
BACSÓ Persze hogy melegebb. Azért él Afrikában.
RUDI Afrikában mindig süt a nap.
BACSÓ És melegíti.
TERIKE Nem hiszem. Én azt hiszem, hogy hidegebb, máskülönben nem bírná azt a nagy meleget. Az olyan embernek kell a forró vér, aki nagy hidegben lakik.

A fekete a háta mögé bök a késsel, mond valamit

BACSÓ Mit mond?
LEFKOVICS Azt mondja, ott van Afrika.

Az artista - akivel senki nem törődik - leugrik a korlátról, és odaül a fekete mellé

RUDI Ott van Afrika!
MOLNÁRNÉ Félelmetes.

TERIKE Az? Az ott Afrika?
MOLNÁRNÉ Az a kék?
MOLNÁR Igen, az a kék csík.
MOLNÁRNÉ Mért nincs egy város se a partján? Csak szénakazlak.
ZELENKA Nem kazlak.
MOLNÁRNÉ Mik?
ZELENKA Hegyek.
RUDI Látom Afrikát, hihi!
BACSÓ Látom, hogy látod! Benkő, kelj föl, állj már föl a izédról!
BENKŐ Majd akkor szóljatok, ha...
BÓDIS ...ha látszanak a New York-i nyárfák?

Az artista krumplikkal zsonglörködik.

Lengyelne beáll krumplit hámozni.

Marsa kuncog, suttog, kipukkan a nevetése – de nem látni, hol van, és kivel van.

A néger a nézőknek, olaszul (Lefkovic fordítja)

NÉGER/LEFKOVICS Édes, aranyos Lilim!

Jelenleg egy nyomorult angol hajón vagyok a konyhai mosogatólé főmunkatársa. Mellesleg ezen a hajón valaki vagy zsidó, vagy pojáca. Annyira el vagyok szigetelve, hogy most százszor többet foglalkozom magammal. Sokat gondolok, nagyon-nagyon sokat gondolok magára. Hát maga énrám?

Szürcsögés. Lefkovic szívja az üres pipáját

TERIKE Hát... szénabuglyák vagy hegyek, de haláli szép! Imádlak, Afrika!

NÉGER/LEFKOVICS Addig leszek itt, amíg annyit összeszedek, hogy letehessem a szigorlatokat. De addig még sok krumplit kell meghámoznom, nagyon-nagyon sokat. Most épp egy kedves, magyar asszonnyal hámozunk. A férjéhez igyekszik, a pokoli hírű Jacobs Creek bányába. Szépen dolgozik, mintha az életemet tenné tisztába. Most bedobott a vödörbe egyet, most kivesz egy másikat...

Kint Marsca nagyot kiált, aztán bejön. Lassan sétál a fedélzeten, aztán leül ő is krumplit hámozni

Nagy szerencse, hogy az ember bizonyos pillanatokban egyáltalán nem tudja, mi is történik vele. Mert ha az ilyen pillanatok rémítő voltát azonnal olyan erősnek éreznék, ahogy később az emlékezetünkben megjelenik..., bele is örülnék.

Az artista abbahagyja a krumplidobálást, ő is hámoz.

Jankó ölében Zsuzsi felmutat az égre

ZSUZSI Nézd...
JANKÓ (főlnéz) Hol? Sirály? Hol van?

Visszanéz – Zsuzsi alszik.

Bódis odamegy a krumplihámozókhoz. Leül, és előveszi a következőket az amerikai overallja mellényzsebéből: Töltőtoll.

Lengyelne kézbe veszi

BÓDIS Töltőtoll.
Rugós ceruza.
Kronométer.
LENGYELNÉ Kronométer?
BÓDIS Ilyen odahaza a miniszternek sincs. A Szemerének se.
ZELENKA Mi ez?
LENGYELNÉ Kronométer.
MOLNÁR Ez a kronométer.
RUDI Mozog.
ZELENKA Ez a kronométer?
BÓDIS Ez meg a svéd bicska. (Hámozni kezd)
LENGYELNÉ Maga melyik bányában dolgozott?
BÓDIS Honnan tudja, hogy bányában?
LENGYELNÉ Látom a puskaapor nyomát az arcán. Biztos a robbantáskor csapott az arcába.
BÓDIS Akkor maga tudja, milyen a munka a bányában.
LENGYELNÉ Tudom.
BÓDIS Maga előtt nem tagadhatnám le... Brownville-ben voltam, Pencelvéniaiban. Előbb a kerit toltam, aztán helfer lett belőlem. Utoljára a bigbósz beosztott ripérnek. Akkor megkerestem napi három dollár ötvenet.

LENGYELNÉ Három dollár ötvenet?!

RUDI Az sok?

LENGYELNÉ Tizenhét és fél korona.

RUDI Tizenhét és fél korona???

BÓDIS Három év alatt négyezer koronát küldtem haza.

MARCSA Maga haza akar menni?

BÓDIS Nosszeri.

MARCSA Mit mond?

RUDI Négyezer koronát?!

BÓDIS Most meg viszem vissza, hehe, Pencelvéniába.

LENGYELNÉ Visszaviszi? Miért?

BÓDIS Földet akartam venni. Egy lány miatt mentem haza.

RUDI Milyen lány?

LENGYELNÉ Maga hová valósi?

BÓDIS Most kimegyek, elveszek egy angolt vagy olaszt. Bátyra.

MARCSA Nem magyart?

BÓDIS Kérem?

MARCSA Nem magyar lányt?

BACSÓ Vagy írt?

BÓDIS Az írek hidegek.

BACSÓ Na, mesélhetnék!

LENGYELNÉ Jaj, kérem, ne meséljen!

BÓDIS A gyerekek amerikai iskolába fog jární. Dzsoni Badiz Dzsunior.

MARCSA Mi?

BÓDIS Ifjabb BÓDIS János: Dzsoni Badiz Dzsunior.

BACSÓ Én is voltam Pencelvéniába.

BÓDIS Mindenki volt.

LENGYELNÉ Hogyhogya?

BÓDIS Mindenki ott kezdi...

RUDI Pencelvéni Rélród Kompani!

BACSÓ Én a Lumenfandriban. A Pécsi Lajos burdján - nem ismeri?

BÓDIS Pécsi Oszkár?

BACSÓ Egyszer megcsináltam vagy tíz modlát, odajön a forman, belenyomja az ujját, azt mondja: ez túl puha, nem elég kemény! Elmentem a Pécsi Lajoshoz, mondom: mi ez az ember, modlász bósz vagy léber bósz? Mondja: modlász bósz.

BÓDIS De a preszmasinákon nem kell kitanult modlász.

BACSÓ Ugye? Mondtam a Pécsi sógornak, ha majd kérdi, hol vagyok, csak mondja, hogy máskor dugja az ujját a saját seggibe. Este kiöntötték, jött a bósz a Pécsi Lajoshoz, mondja: - igen, jól jött ki - mondja -, sajnálom, hogy belenyomtam az ujjamat a modlájába, mondd meg neki, hogy jöjjön vissza. Érti? Hogy jöjjen vissza! De én nem mentem. Dzsámpoltam cürükk, Sztenfeldre -

ZELENKA Az merre van?

BÓDIS Arra.

LENGYELNÉ Az én uram is bányánál van.

BÓDIS Hol?

LENGYELNÉ A három nagyfiammal.

BÓDIS Magának három nagy fia!?

LENGYELNÉ A legidősebb huszonkettő. És még otthon is egy, a Tibikémet otthon hagytam. Az uram négy éve van kinn. A fiaim meg szép sorba kiszivárogtak. (Nevet) A fene egye meg ezt a hajót! Most már én is elszivárgok Amerikába! Négy-öt év - hazamegyünk! Földet veszünk! De addig se leszek a nyakukon.

MARCSA ők lesznek a maga nyakán.

LENGYELNÉ Hogyne! Burdosokat fogok tartani.

BÓDIS Hol?

LENGYELNÉ Jacob Crekks. Nagy magyar plész. Háromszáz magyar bányász, asszonyok, gyerekek, nem ismeri?

BÓDIS Ahol a robbanás volt?

BACSÓ Jacobs Creek.

LENGYELNÉ Én nem hallottam róla.

BACSÓ Nem Dzsakob Kriksz, hanem Dzsakobsz Krik.

BÓDIS Teli voltak vele a lapok.

LENGYELNÉ Én nem olvasok, sajna.

BACSÓ Kinn majd rászokik. Vannak magyar lapok meg vicclapok...

ZELENKA A Dongó.

RUDI Magyar lapok?

BACSÓ Napilap. Mit gondol, mi a neve?

ZELENKA Szabadság.

BACSÓ Én mondom! Szabadság, tetszik érteni? Fridom!

BÓDIS Vannak olyan óriási hajók, amiken napilapot nyomnak. Táviratba jönnek a hírek, a hajónak saját

nyomdája van.
ZELENKA Egyszer láttam ilyen lapot. Még sakkrovat is volt benne.
BÓDIS Maga sakkozik?
ZELENKA De nincs táblám.
BÓDIS Csinálunk téasztából. Meg téasztafigurákat.
LENGYELNÉ Robbanás volt? A férjem nem írta.
BÓDIS Most olvastam, lenn, a kikötőben.
LENGYELNÉ Megsérült valaki?
BÓDIS Nem tudok róla.
LENGYELNÉ Nem volt benne? *(Csönd)* Nem írták?
BÓDIS Nem.
ZELENKA Jacob Creeks? Ahol felrobbant a bánya?
BACSÓ Dzsakobsz Krik.
BÓDIS Mivel fessük be a figurákat?
ZELENKA Milyen figurákat?
BÓDIS A fekete figurákat! *(A feketének)* Hé, suvick! Adj egy kis füstéket, komám!
NÉGER What did he say?
LEFKOVICS He wants to play chess.
BÓDIS Afrikában biztos feketével nyitnak, hehehe. Hehehehe!
LENGYELNÉ Nagy robbanás volt?
ZELENKA Mint egy pici földrengés. Az asszonyok otthon főztek, mostak, csak annyit láttak, hogy leesik pár edény, kitörik pár ablak, ennyi. A bánya tökéletes munkát végzett.
LENGYELNÉ Hogyan?
ZELENKA Amikor másnap lementek a mentőcsapatok, tizenöt bányászt találtak.
LENGYELNÉ Tizenöten benn voltak?
ZELENKA Háromszázan. De tizenötöt találtak meg. De ötnök hiányzott a feje.
BACSÓ Nálunk meg egyszer kigyúlt a fanesz. És a vas ráömlött három munkásra. Megvártuk, amíg kihűl, akkor szétfűrésztük...
ZELENKA Ki akarták szedni őket?
BACSÓ Nem, hanem szétvágtuk három egyforma kockára.
NÉGER Thank you very much. *(Fogja a krumpilis vödört, elmegey, véletlenül fejbe vágja Jankót a vödörrel)*
JANKÓ Szorri.

A fekete felmászik a létrán

BACSÓ Kijött a pap, és eltemette a kockákat. Két magyar kocka meg egy egy ír kocka. Még misét is mondott rája.
ZELENKA A héját meg itt hagyta.
LENGYELNÉ Mi az, hogy seprű meg lapát? *(Kiabál)* Mi az, hogy seprű meg lapát?
LEFKOVICS Broom and shovel.
LENGYELNÉ Mister!

Kiszalad.

Senki nem szól. Összenéznek.

Egy másik ládánál Benkő kever és oszt. Berakják a pénzt

BENKŐ *(Molnárnak)* Még?
MOLNÁR Még.
BENKŐ *(ad egy kártyát)* Még?
MOLNÁR Nem.
BENKŐ BACSÓ!
BACSÓ *(odamegy)* Én is kérek. Még egyet... várjon, számolok... Fuccs. *(Bedobja)*
BENKŐ *(Gullivernek)* Maga?
GULLIVER Adjon... Fuccs. *(Bedobja)* Köszönöm szépen.
BENKŐ Szenksz. *(Magának is ad lapot)* Számolok... Még egy..
ZELENKA *(odamegy)* Ne tessék kártyázni, kérem.
BENKŐ Okhé, akkor még egy... Jó. *(Mutat)* Húsz!
MOLNÁR *(mutat)* Húsz.
BENKŐ Benn hagyjuk?
MOLNÁR Nem, elosztjuk.
ZELENKA Tessék eltenni, kérem.
BENKŐ Új kör?
BACSÓ Új kör.
ZELENKA Tilos!

Benkő kever.

Lengyelne visszajön söprűvel, lapáttal.

De Marcsa elveszi tőle

LENGYELNÉ Jobb, ha mozog az ember. Kirázza az idegességet... Mit csináljak?!

MARCSA Pihenjen le.

LENGYELNÉ Okhé.

MARCSA Vigyázzon magára.

LENGYELNÉ Okhé.

MARCSA Tessék?

LENGYELNÉ Vigyázok.

MARCSA Ez az *okhé*?

LENGYELNÉ Jee.

MARCSA Szavukat sem értem!

BACSÓ Vacuumere, misziszke?

LENGYELNÉ Add ide, kedves...

MARCSA *(vijjog)* Ééén söprök!!!

Egy sirály felel valahol. Csönd. Marcsa seper

BENKŐ Emeljen.

BACSÓ Minek.

GULLIVER Ossa már.

BACSÓ Ó, szsamár.

Zelenka ott marad kibicelni

BENKŐ *(oszt)* Egy - egy - egy - egy.
Berakta?

BACSÓ Beraktam.

BENKŐ Ki nem rakta be?

MOLNÁR Várjon, keresem...

BENKŐ Mire várjak?

MOLNÁR Osson.

BENKŐ Addig nem.

MOLNÁR Okhé. *(Berakja a tétet)*

BENKŐ *(oszt)* Kettő - kettő - kettő - kettő...
Jöhet?

MOLNÁR Jöjjön.

BENKŐ Jöhet még?

MOLNÁR Ne jöjjön.

BENKŐ Hát magának?

BACSÓ Nekem jöhet. Még egyet. Várjon, számolok...

GULLIVER Csak ne az ujjain, kérem szépen.

BACSÓ Pofa be. Igen, elég.

BENKŐ Maga?

GULLIVER Nem, köszönöm szépen.

BENKŐ Nagyon szívesen.

GULLIVER Máskor is.

BENKŐ Nekem még jöhet. És még jöhet. Okhé. Maga kezdi...

PITYU *(mutat)* Tizennyolc.

BACSÓ Várjon, elfelejtettem... Nyolc meg felső, az -

GULLIVER Tizenegy.

BACSÓ Meg felső -

GULLIVER Tizennégy -

BACSÓ Meg király -

GULLIVER Tizennyolc.

BACSÓ Én is tudok számolni.

GULLIVER Nekem tizenkilenc.

BENKŐ A banknak pedig húsz.

GULLIVER Mutassa...

*Benkő mutat, aztán besöpri a pénzt.
Marcsa meg összesöpört.
Lengyelne tartja neki a lapátot*

MARCSA Majd én!

Elveszi a lapátot, lehajol, rásepri a szemetet, még a kártyások is leállnak egy pillanatra, mindenki a seggét nézi.

Lefkovics a korlátnál szívja a pipáját, ő nézi legszebben.
Odamegy hozzá egy hegyes bajszos emberke

LEONIDAS *(angolul)* A magyar lány a Monarchia legjobb exportcikke. Maguknak, magyaroknak hazafias kötelességük magyar lányokat tenyészteni, ugye igazam van?
LEFKOVICS Én nem vagyok, kérem.
LEONIDAS Értem. *(Csönd)* Mi, akik több nyelven beszélünk, és intelligens emberek módjára tudunk érintkezni egymással, mit tudunk éppen internacionalisták vagyunk, nem?

Lefkovics fordítja a nézőknek

LEFKOVICS Európának lenni annyi, mint nosztalgiát érezni Európa iránt, igazam van?
LEONIDAS Hogyne.
LEONIDAS Remélem, ön is úgy érzi, hogy közelebb áll hozzám, mint ehhez a söpredékhez. Mert ezek barbárok... barbárok, kérem.
LEFKOVICS Maga honnan való? Elnézést, ha egyáltalán még számít ez...
Loenidas Korfun láttam meg a napvilágot.
LEFKOVICS Korfun?
LEONIDAS Ismeri?
LEFKOVICS Nem.
LEONIDAS Az egy sziget. És ezzel mindent elmondtam róla. Én Bécsben nevelkedtem.
LEFKOVICS Bécsben?
LEONIDAS Ismeri?
LEFKOVICS Nem.
LEONIDAS Bécs az öngyilkosok városa: Ludwig Boltzmann Duinóban felakasztotta magát.
LEFKOVICS Ó, ne mondja!
LEONIDAS Otto Mahler – a Gustav tizenegy testvérének egyike, szintén zeneszerző –, Otto Mahler SZINTÉN felkötötte magát. Huszonegy évesen.
LEFKOVICS Szörnyű.
LEONIDAS A másik Otto, a filozófus Weiningen pedig szíven lőtte magát.
LEFKOVICS őszinte részvétem.
LEONIDAS Egyébként a költők kávéháza Bécsben a Café Griensteidl. Grien-steidl.
LEFKOVICS *(németül)* Egyébként beszélhetünk görögül is, ha parancsolja. Úgy értem, ógörögül.
LEONIDAS *(ógörögül)* Remek!
LEFKOVICS *(ógörögül)* Vagy latinul. *(Latinul)* Vagy olaszul...

Valaki Marcsa seggére csap. Marcsa fejbe vágja a seprűvel

LEONIDAS *(olaszul)* Bocsánatot kérek, de éppen egészségügyi sétámat végzem a fedélzeten. Félóra múlva állok rendelkezésére, egy kis eszmeccserére.
LEFKOVICS *(ógörög)* Isten önnel!
LEONIDAS *(bemutatkozik)* Deliannis Leonidas.
LEFKOVICS Lefkovics. *(Magyarul)* Örvendek.
LEONIDAS Tessék?
LEFKOVICS Hungarian. Ör-ven-dek.

Leonidas biccent, és továbbmegy

BENKŐ *(győzött)* Hehe. Hehehehe. Még egy kör?
MOLNÁR Természetesen.
BACSÓ Hadd legyek bankár.
BENKŐ Én vagyok a bankár.
BACSÓ Miért maga?
BENKŐ Enyém a kártya.
BACSÓ Akkor keverek.
BENKŐ De ne szórja szét, mert megütöm!
BACSÓ Bocsánat.
GULLIVER Nincs bocsánat.
MOLNÁR Meg van keverve?
BACSÓ Meg. Meg.
BENKŐ *(oszt)* Egy - egy - egy - egy...
GULLIVER Köszönöm.
BENKŐ Tegyenek már, mert megöregszem.
BACSÓ Jó. Én tettem.
GULLIVER Látom.
MOLNÁR Akkor mehet?
BENKŐ Mehet. *(Oszt)* Kettő - kettő - kettő - kettő. *(Molnárnak)* Igen?

MOLNÁR Jöhet. *(Kap még egy kártyát, megnézi)* Fuccs! *(Bedobja)*
 BENKŐ *(Bacsónak)* Jöhet?
 BACSÓ Jöhet.
 MOLNÁR Fuccs?
 BACSÓ Nem fuccs.
 BENKŐ Még jöhet?
 BACSÓ Nem jöhet.
 GULLIVER Kérek egyet.
 BENKŐ Még?
 GULLIVER Nem.
 BENKŐ Na még egyet!
 GULLIVER Az kéne!
 BENKŐ Mit somolyog?
 GULLIVER Semmi. Adjon magának.
 BENKŐ *(ad)* Adjak magamnak? Aztán mit?
 GULLIVER Pofont.
 BENKŐ Okhé. Várjon, számolok... Jöhet. *(Ad magának, töpreng, motyog)* Eh! Gyáva népnek nincs hazája! *(Vesz még egyet, megnézi)* Fuccs. *(Bedobja)*
 BACSÓ *(mutat)* Tizenkilenc.
 GULLIVER Huszonegy.
 BACSÓ Mutassa.
 MOLNÁR Mutassa.
 GULLIVER Vakulj, magyar. *(Mutatja)*
 BENKŐ Tizenegy meg hét meg három.
 GULLIVER Annyi a, Pesten is.
 BENKŐ Huszonegy.

Jön az árbocmester, Zelenka elmegy onnan

GULLIVER Vigyázz...
 ÁRBOCMESTER *(tartja a kezét)* Kérem szépen...
 BENKŐ Mit, kérem szépen?
 ÁRBOCMESTER Ide szépen. A bankot is, mert különben...
 BACSÓ Mi lesz különben? *(Odaadja)*
 ÁRBOCMESTER További jó mulatást. *(A kártyát bedobja a vízbe, zsebre teszi a pénzt, és megy)*
 GULLIVER Bravó!
 BENKŐ Rohadt disznó!
 BACSÓ Büdös magyar!
 ÁRBOCMESTER Én nem vagyok magyar.
 BACSÓ Árbocmessster!
 ÁRBOCMESTER Visszamenjek?
 BENKŐ Menjen a pokolba! *(Lefekszik)*

A bosnyák nő kiabál hátul, a túloldalon: Riba! Riba! Sokan odasietnek. Most látni meg a hittérítőt, páran gubbasztanak körülötte

HITTÉRÍTŐ ...és tömérdeken estek el, mert az Úr pusztulást bocsájtott a földre. A saját szavunkat nem hallottuk az ágyúk dörgésétől és a haldoklók jajkiáltásától.
 A BOSNYÁK NŐ Riba!
 RUDI Ribauuuu! Ribaribanc! *(Ugatni kezd)*

Lengyelné kisiet

HITTÉRÍTŐ ...és temetetlen halottak heverték mindenféle, és keselyűk lakmároztak a holttetemekből. Nehéz volt odajutni, mert a Jeges-tenger állotta utunkat, de az Úr parancsa szólított, és mi keresztülmentünk minden veszedelmen. Odamentünk a harcolók közé, és hirdettük nekik az Igét. Bennünket nem érhetett golyó, mert az Úr anygala lebegett fölöttünk...
 GULLIVER *(odamegy)* Ki ez? Miféle ember ez, ki beszél?
 MOLNÁRNÉ Ne tessék zavarni, hittérítő zarándok.
 GULLIVER Maga egy szent ember?
 TERIKE Psszt.
 PITYU Most meséli, hogy mit csináltak az orosz-japán háborúban.
 GULLIVER Remek! Adjisten! Kér vodkát?
 PITYU Köszönöm.
 GULLIVER Húzódjanak kicsit... Elférek?
 PITYU Jöjjön!
 TERIKE Jöjjön!

MOLNÁRNÉ Csak hallgasson!
GULLIVER Ne stockolja, adja körbe... (A pálinkásüveget)
TERIKE Adom már! (Iszik, iszik)

Kint vad ugatás

GULLIVER Csönd legyen a hátsó fertályban!
HITTÉRÍTŐ Gróf volt az apám -
GULLIVER Gratulálok.
HITTÉRÍTŐ Akkora hajóm lehetne, mint... mint ez a hajó! De én hallgattam az Úr szavára -
GULLIVER Igazán? És mit mondott az Úr?
HITTÉRÍTŐ Elvettem a világ hiúságait. Azóta hirdetem az Igét mindközönségesen a jóakarátú embereknek.
GULLIVER Kitűnő!
MOLNÁRNÉ Bocsásd meg mindnyájunk vétkeit!
GULLIVER Ámen!
TERIKE Bocsásmegbocsásmegbocsásmeg! (Iszik)
GULLIVER Maga járt az orosz-japán háborúban?
TERIKE Persze hogy járt! Nem hallotta? Most mondta!
GULLIVER És hol volt az a nagy csata?
TERIKE Szibériában!

Lepottyán főntről egy krumpli. Az artista könnyedén elkapja a levegőben. Egy csuklómozdulat: eltűnteti

GULLIVER Akkora volt a hó, hogy eltakarta még a templomok tornyát is!
TERIKE Maga is ott volt?
GULLIVER Nem, csak előbb mondta. Ő mondta!
GULLIVER A templomok tornyát. Hát az nem kis hó. Latyaknak nem nevezhető.
MOLNÁRNÉ Befogná a száját?
GULLIVER Hogy jutott el oda?
HITTÉRÍTŐ Az Úr kegyelmével.
GULLIVER Jó, jó! De hogyan utazott? Szibériába, ugye? Jól emlékszem?
TERIKE Igen.
HITTÉRÍTŐ Hajón.
GULLIVER Keresztülhajózott egész Szibérián?
HITTÉRÍTŐ Igen.
GULLIVER Nagy út lehetett. Melyik kikötőben szállt fel, és hol szállt ki belőle?
HITTÉRÍTŐ Az Úr vezette lépéseimet.
GULLIVER De hol vezette a lépéseidet?
MOLNÁRNÉ Ne tegezze.
HITTÉRÍTŐ Nyugodtan... Biztos voltam benne, hogy eljutok, ahova ő rendel.
GULLIVER Például hova? Mit láttál? Valamire csak emlékszel, nem?
HITTÉRÍTŐ Láttam nagy erdőket, amelyekben fenevadak tanyáztak. Nagy városokat, tömérdek embert, aki a tévelygés útját járta.
TERIKE Na, látja, hogy volt Szibériában! Minek kérdezzeti?
MOLNÁRNÉ Ha nem tetszik, ne hallgassa!
TERIKE Senki nem hívta ide!
GULLIVER Melyik kikötőben szálltál föl?
HITTÉRÍTŐ Az Úr nem azért küldött, hogy a kikötőket nézzem...
GULLIVER Melyik KIKÖTŐBEN szálltál föl?! (Ad neki egy hatalmas pofont) MELYIK KIKÖTŐBEN???

Rúgja. Az asszonyok nekimennek, őket is megrúgja.

Besietnek az angol matrózok.

Az artista felkúszik az árbocon, és eltűnik

(Gulliver angolul) Segítség! Meg akart ölni! Ki akarnak rabolni! Ő a főkolompos! Azt is vigyék, az is verekedett! (Benkő)

A matrózok felkapják és kiviszik a hittérítőt meg Benkőt is.

Zsuzsi fölkel Jankó öléből, és elmegy

JANKÓ Zsuzsi!
Zsuzsi Átöltözöm. (Kimegy)
JANKÓ Én is jövök. (Föl akar kelni, szerencsétlenkedik, nyekeg, visszaesik)
LEFKOVICS Fáj a lába?
JANKÓ A karom.

Lefkovics nyújtja neki a kezét, de nem tudja felhúzni

Föl is mentettek.
LEFKOVICS Tornából?
JANKÓ Nem, a sorozáson. *(Visszaül Dörzsöli lábát)* Nem érzem. Nincs meg a lábam.
LEFKOVICS Elzsibbadt.
JANKÓ Nagyon szeretek tekézni, és a jobb vállamat szétdobáltam.
LEFKOVICS Hogyan?
JANKÓ Hát mert a levegőbe kell dobni a botot a labda után, és ha megütötte a labdát, szaladni kell a botért, és behozni, mielőtt a labdát bedobják, ha pedig a labdát hamarabb belöki a feladó, akkor az illető be van téve.
LEFKOVICS Mi az, hogy *betéve*?
JANKÓ Nem mindegy? – Írtam apámnak, hogy nem vettek be...
LEFKOVICS A csapatba?
JANKÓ A seregbe! Hogy kiszuperáltak. És a határon is kieresztenek. Apám küldött hajótikettet. Meg volt egy nő..., akivel akartam jönni. A Berecz Zsuzsi szintén ment a férjéhez, a Jónás Imréhez, együtt vannak apámmal Bridgeporton. Annak van egy bájsziclója, ha kiviszem a Zsuzsit, apám megveszi nekem!
LEFKOVICS Nagyszerű.
JANKÓ De elbasztam.
LEFKOVICS Hogyan?
JANKÓ Nem mindegy? Mindenhogyan! Állunk a marhavagonban, voltunk vagy százan, a sarokban én meg a Zsuzsi, szorongunk egymás mellett, és köztünk volt egy kar –
LEFKOVICS Milyen kar?
JANKÓ Nem mindegy? Ajjj. *(Nyöszörög)* Ajjjajj. Futnak a hangyák... *(Dörzsöli a lábát)* Kiállt a falból egy kar! Állunk, nekidőlök: a vonat csikorog, megáll. Rohannak az örök: ki nyomta meg a vészjelzőt? Aztán a német határon átszállunk, ez már szép, személyszállító, pompás! Hol én aludtam az ő vállán, hol ő az enyémen, egyszer ráz: Hé! Mi baj, Jánoska, beteg vagy? – Zokogtam, hullt a könnyem, mondom, én csak három évre búcsúztam el a barátaimtól, de most úgy érzem, hogy örökre!

Rondán, nyekegve sír, megpróbál feltápáskodni – Pityu és Gulliver egyszerre indulnak el, felkapják a hónaljánál, felteszik a korláthoz. Jankó áll, kapaszkodik, rázza a lábát, és csodálkozva nézi a nyílt tengert, most látja az úton először

GULLIVER Lazac.
JANKÓ Hol? *(Nézi a vizet)*
GULLIVER Kikel a folyóban, leúszik az óceánba, becsavarogja a fél világot, de a végén visszamegy elpusztulni oda, ahonnan elindult! ~~Felejtetem, mikor először látam a Fraser folyó partján tízezerszámra heverő lazactetemeket!~~

Leonidas balról besétál, biccent, és folytatja egészségügyi sétáját, jobbra el

Amikor Vancouver Islandon laktam, lejártunk a kikötőbe friss lazacot venni, hatvan cent volt fontja.
PITYU Hatvan cent volt fontja?
GULLIVER Nem lehetett megenni. Bármikor megyek haza, mindig viszek egy-két dobozzal. De a cigi fontosabb. Pedig háromszor annyiba kerül. Heti száz dollárt elszívok –
PITYU Száz dollárt?
GULLIVER De ha felemelnék, akkor is szívnám, legfeljebb többet dolgoznék, vagy kevesebb lazacot ennék.
PITYU A kanadai lazacnak más az íze, mint a norvéginak.
GULLIVER Úgy van. Ki voltam akadva, hogy a torontói piacon horror árban adták. Több volt, mint itthon. Otthon!
JANKÓ Berlin közepén volt egy tó. Odamegyünk, látjuk, a tó közepén van egy hajó, és alatta egy nagy hal.
LEFKOVICS A hajó alatt?
JANKÓ Nem mindegy? Igen. Sárgarézből. Annyi nép volt, alig fértünk oda! Akkor ráeresztették a sztrimet! A nagy hal mindenkit lepriccolt, Zsuzsit is, engem is, úgy szaladgáltunk szerteszt!

Nevet, a többiek nem

A múzeum előtt is volt egy nő. Deréktól meg hal volt.
GULLIVER Én nem iszok, nem nőzök, nem drogozok, kell valami öröm is, nem? Nekem a motiváció a cigi meg a lazac. Ezért is szeretek Mexikóban dolgozni, ott egy napi fizetésért vehetek kétszázötven dobozt!
PITYU Kétszázötven dobozt?
GULLIVER Tavaly a piacon találtam tajvani csempész cigit.
PITYU Ahol mi élünk, ott nincs több hónapos éjszaka, bár egy ideig nem jön fel a nap. De akkor is van pár óra világosság. Egyébként a csendes-óceáni lazac KILENCVEN százaléka vad, nem farmon nevelt.
JANKÓ Nem jön fel a nap?
PITYU Viszont nyáron este tízkor még lehet olvasni a teraszon. Reggel háromkor beindul a madárcsicsergés!

GULLIVER Mindenki maga tudja, mi a boldogság.
 JANKÓ Igen.
 LEFKOVICS Igen.
 PITYU A múltkor kinéztem a konyha ablakán: sütött a nap. Elfordulok, hát a ház másik oldalán szakad a hó. Fókák játszanak a teraszunkon, hatalmas sasok kapkodják ki a halakat, sirályok vijjognak a ház tetején.

JANKÓ Tényleg?
 PITYU Nyáron az éjféle nap fényében fürdetjük arcunkat, télen gyönyörködünk az északi fény zöldes ragyogásában.

JANKÓ Beszarok.
 PITYU Kevesen vagyunk a szigeten, összesen talán háromszázan. De van minden: posta, bolt, iskola. Ha beteg vagy, helikopter jön érted. A feleségem a csomagolórészlegesen dolgozik, én meg belezem a lazacot, két-három tonnát naponta.

GULLIVER Egyszer Sacramentótól együtt utaztam egy csapat középkorú sráccal, nagy zsákokkal voltak, Seattle-be igyekeztek, onnan mentek tovább lazachalászatra. Ők mesélték, hogy nagy pénzeket csinálnak.

PITYU Mennyit?
 GULLIVER Több mint tízezer dollárt.
 PITYU Havonta?
 GULLIVER De nagyon keserves élet.
 LEFKOVICS Szél.
 GULLIVER Tessék?
 LEFKOVICS Föltámadt a szél.
 PITYU Mint Lázár. Persze, vihar lesz.
 JANKÓ Vihar lesz?
 GULLIVER Ja. Zöld az ég alja...
 PITYU Ott...
 GULLIVER A kis halászhajókon is megy a szerencsejáték, pia, drog. Találkoztam Seattle-ben egy Muzsikás koncerten egy sráccal, ő is Alaszkában gépész volt egy halászhajón, de nem sokáig, állat volt a legénység.

PITYU Japánban egy halárverésen – ott olyan is van! – valami százezer dollárért kelt el EGYETLEN tonhal.
 GULLIVER Érdekes, hogy azért a vadlázac mégis hagyja magát megfogni a nagy bamamedvéktől.
 PITYU Én is láttam halászó medvéket. Úgy elkapja őket a szenvedély –
 GULLIVER Úgy van, odamehetsz mögéje, filmezheted! A környező fákon meg bald eagle-ok száza figyelnek.
 LEFKOVICS Bald eagle?
 PITYU Kopasz sas.
 GULLIVER *(nézőknek)* Először egy évet eltöltök a világ legnagyobb városaiban. New York. Miami. Mexikóváros. Innen pár napos túrák: Tepoztlan, Teotihuacan. Aztán Oaxaca, second class busszal, ami azt jelenti, hogy egy külvárosi magángarázsból indul, és kecskék rágják le a nadrágodat. Aztán Oaxacából túrák pickup dzsippel, Puerto Escondido és Mazunte, Zipolite, Crucecita, halászfalvak, Csendes-óceánnál. San Cristobal, Palenque.

Bejön Berecz Zsuzsi, türkizzöld ruhában, ő is a korláthoz áll. Nézik

Utána Guatemala. Antitlan-tó. Pacaya-vulkán. Belize és Caye Corcor-sziget, aquataxival. Majd vissza, Karib-térség, Yucatan-félsziget, Chetumal, Tulum, Playa del Carmenen kapok egy kölcsönrobogót, Cozumel-sziget. Holbox-sziget, Merida, Mexikóváros, repülővel New Orleans, San Francisco, Liszt Ferenc Terminál Budapest, Rákoskeresztúr, köztemető.

PITYU Durva lesz...
 ZSUZSI Mi?
 PITYU Oda nézzen... Úgy ég az ég, mint a ruhája.
 ZSUZSI És az mit jelent?
 LEFKOVICS Veszélyes?
 GULLIVER Nem veszélyes, csak hányni fogunk.
 ZSUZSI Engem nem zavar.
 LEFKOVICS Nem hányós?
 ZSUZSI De igen, öklendezős. De énbőlőlem nem lesz tengeribeteg.
 PITYU Sokat utazik? Úgy értem, hajón...
 ZSUZSI Nem, és most sem.
 PITYU Hogyhogy?
 ZSUZSI Én nem vagyok hajón.
 GULLIVER Nem?
 ZSUZSI Valaki elvitte a pénzem, a hajójegyet és az útleveletem. *(Jankónak)* Jaj, ne sírj már! Inkább mondd meg nekik, hol hagytál el, édesem! Pénz nélkül! Iratok nélkül!

JANKÓ Nem hagytalak el.
 ZSUZSI Nem? Akkor hol vagytok?
 JANKÓ Hol vagy?

ZSUZSI Hát tudom én?
PITYU Ellopta a pénzét meg az iratait?
JANKÓ Nem direkt.
ZSUZSI Csak nagy volt a tömeg...
JANKÓ ...a pályaudvaron.
PITYU Hol? Melyik pályaudvaron?
ZSUZSI Berlinben.
JANKÓ Elsodorták őt vagy engem.
ZSUZSI Erre fogta magát, fölszállt, elment.
JANKÓ Kerestelek.
ZSUZSI Igazán?
JANKÓ Fölmásztam egy oszlopra, és kiabáltam a nevedet.
ZSUZSI Zsuzsi! Zsuzsi? És nem hallottam?
JANKÓ Odajött a rendőr, majdnem megbüntettet.
ZSUZSI Szegény kicsi hősöm!
Guliver Hogy kerültek maguk Berlinbe?
ZSUZSI Fogalmam sincs. *(Jankóhoz)* Hogy kerültünk Berlinbe?
JANKÓ Rossz vonatra szálltunk.
ZSUZSI Rossz vonatra szálltunk.
Guliver És hová igyekeznek?
ZSUZSI Én a férjemhez.
Guliver Hol van a férje?
JANKÓ Bridgeportban.
ZSUZSI Nem téged kérdeztek.
JANKÓ Bridgeportban.
ZSUZSI A férjemnek van egy bájsziclója. És ha ez kivisz engem épségben, akkor megkapja a férjem bájsziclóját. De ha én elmesélem neki, hogy –
JANKÓ De aztán megtaláltalak.
ZSUZSI Nem találtál meg, te kis pöcs.
GULIVER És mit csinált maga Berlinben?
ZSUZSI Tessék?
PITYU Egyedül? Egy nő...
ZSUZSI Tegezhetlek? *(A nézőkhöz fordul)* Olyan, mint a szülés. Ott van benned, együtt alszol, ébredsz, eszel, lélegzel vele. De milyen lesz valójában? Valami nagy-nagy változás. Jár az agyad, szabályos szülési fájdalmaid vannak. Vonakodsz tőle, legszívesebben elfelejtenéd, de már nincs visszaút – kimész, és *magadat* szüled újra. Olyan leszel, mint egy gyerek. Nem ismered a nyelvet, nem ismered a szokásokat, bolyongsz az idegen városban, nincs pénzed, újra *felnöttektől* függsz, ők értik egymást, te semmit nem értesz... *(Jankó nyakába fonja a karját)*

JANKÓ Mit nem értek?

Zsuzsi elviszi, a bőgős pengetni kezd. Zsuzsi foxtrottot vagy valami hasonlót tanít Jankónak, a fiú ügyetlen, idétlen, ki akar szállni, de a lány nem ereszti, tanítja, pörgeti, könyörtelen

PITYU *(a nézőknek)* Kezdesz mindent felégetni magad mögött. Nem fizeted be a villanyszámítást. Kikapcsolják az áramot. Egész éjjel üvölteted a magnót, följelent a háztömbbizalmi, a kerületi Tanács megbüntet csendháborításért. Nevetve téped szét a csekket, büntetéseket, idézéseket, szabad indián leszel a város közepén. A szíved mélyén persze rettegsz, de érzed a szökés gyönyörét, vagy mint amikor lopva szeretkezel. Bármikor rád nyithatnak, de nem tudsz leállni, lökőd, csinálni kell!

LEFKOVICS Halt Acht! Links um! Richt euch! Bélával összeszedünk húsz-harminc embert, és egzecíroztatjuk az udvar közepén. Szerencsére tudjuk a német vezényszavakat, még az első háborúból. Egyszer csak odajön a csendőr szolgálatvezető, azt mondja, stramm fiúk vagyunk, látja, nekünk nem kell kísérő keret, nyílt parancsot ad, hogy vigyük ezeket a bűdös zsidókat a Józsefvárosi pályaudvarra. Doppelreichen rechts um! Marsch!
Elindulunk az emberekkel a mellékutcákon. Imádkozunk, nehogy nyilasokkal találkozzunk. Ki hallott már ilyet: két zsidó deportál harminc zsidót! Félelmetes a kihalt utcák ablakaiba kitett rengeteg fehér kereszt: „itt keresztények laknak”. Bélával megállunk, letépjük a csillagot, futunk. Még látjuk, ahogy a zsidók mennek alakzatban, masíroznak a Józsefvárosi pályaudvar felé, ein-zwei, marschieren!

A bőgős tépi a húrt – túl kell kiabálni

PITYU Utolsó pillanatban ráveszel valakit, bárkit, egy idegent, csak ne kelljen egyedül végigcsinálni. Sorsot húztok Bélával, végül ő ragasztja föl a dollárokat a heréje alá. A határon persze rögtön kiszúrnak: vajon miért megy két magyar szeptemberben végén Bulgáriába, persze Jugoszlávián keresztül? Szétszednek mindent apró darabokra. Levetkőztetnek. Bélába a seggén át is benéznek, de a lába között nem motozzák meg elég alaposan. Egy határmű vezető a Nagy Turkálást, már

szinte sajnálok szegényt, végül eléd áll, a pofádba sziszegi: – Ugye disszidálni akarnak? Ugye? – Ott áll előtted a nő. Zihál, mintha azt mondaná: – Elmész, itt hagysz, megöllek, te szemét! Szervusz, Magyarország, szép a nyakad!

LEFKOVICS

Február 10-én hajnalban egy Tigris áll a ház előtt, az oroszok lövik a Sas-hegyről. Egy lövedék átcsap a falon, de nem robban fel, csak a törmelék hull anyámra. Kiviszem a sufniből, ahol már hetek óta bujkálunk, ki a kertbe, a nagy diófa alá. A Tigris elszökött. Nem látok semmit. Ijesztő a csönd. És akkor megmozdul a föld alattam, kattogás, robbanás, fűtűlés. Ami korábban volt, ehhez képest madárcsicsergés. A sufni helyén lángoló gödör. Hirtelen vége lesz. Egy század orosz jön a kertbe, egy zsidó hadnagy vezetésével. Jiddis-francia keverék nyelven mondja, hogy minket a románok szabadítottak fel. A katonák lábat mosnak, kefélik a ruhájukat, tisztítják a fegyvereket, fésülködnek – hát ilyet se láttam az első háborúban! Kérdezem a hadnagyot, nincs-e kijárási tilalom.

Nincs.

Kimehetek?

Igen, mehet, persze.

Hová?

Hogyhogy hává?

Ahová akarok?

Ahová akar.

Mehetek, ahová akarok?!

IGEN! MEHET, AHOVÁ AKAR!

PITYU

Hajnal! Belgrád! Ülsz a lyoni gyorson! Iszod a sligovicát, elkap egy vesegörcs, sose éreztél hasonlót, sikoltoznál, mintha mardosna egy alligátor! Sezanán határőrök szállnak föl – ti meg le. Mint a filmekben. Innentől mintha egy kamera működne a fejedben. Vadászpilótákról olvastál hasonlót.

A klarinét is beszáll. Fűtül a szél. Alig lehet túlkiabálni

Csak annyit tudtok: arra van Olaszország! És nem lehet messzebb két-három kilométernél. Egyre sűrűbbek a fák. De azért még nem erdő, átátsz a fák között. Mentek, nem szóltok egymáshoz. Hirtelen egy fura irtás. Látszik, hogy sok évvel ezelőtt vágták ki a fákat, ott korhadoznak, érzed: csak ez lehet a határ. Beindul a vadászpilóta komputere, mérlegel, aztán kilősz. Fatörzsről fatörzsre ugrálsz, Béla pánikba esik, lehasal a földre, nyüszít: „Rád lőnek! Feküdj! Feküdj!” Te mész előre, ritmusosan ugrándozol fatörzsről fatörzsre. Akár egy látomás: *áttűnsz Nyugatra! Üti a hátizsák a hátad, történetet bármi, te, mint az automata, rohansz, rohansz! Rohansz! Rohansz! Rohansz! ROHANSZ!*

Kezdődik a bál.

Megjelenik a spanyol. A haját fekete kendővel köti le, két csücske a vállát csiklandozza. Fog egy selyemsálat, a végét odaadja Marcsának, aztán kihúzza a sálat a fedélzet tulsó végéig. Hirtelen pörögni kezd, hihetetlen gyorsasággal forogja bele magát a kendőbe, a nők sikítoznak, megtapsolják, leszedik róla a kendőt, Terike elszalad vele, Marcsa kikapja a kezéből, a spanyol forog, újra beleforgja magát, bűgőcsigazénét játszik a zenekar. A spanyol fölkapja a bőgőt, fölugrik egy ládára, gitározik a bőgővel

RUDI	Kettő-húsz.
MOLNÁR	Kettő-ötven.
BÓDIS	Megadom.
BACSÓ	Megadom
RUDI	Kettő-kilencven.
BACSÓ	Vigyázzon.
RUDI	Vigyázok én.
MOLNÁR	Megadom.
BÓDIS	Passz.
BACSÓ	Fuccs.
RUDI	Három.
MOLNÁR	Megadom.
RUDI	Három-ötven.
BACSÓ	Nem áll le?
RUDI	Álljak le? Három-ötven.
MOLNÁR	Ezt már mondta.
BÓDIS	Megadom.
RUDI	Megadom.
BACSÓ	Kész?
BÓDIS	Mutatunk?
RUDI	Ki először?
MOLNÁR	Maga.

Rudi mutatja a lapját

BACSÓ A kurvák faszát.
 RUDI Királypóker.
 MOLNÁR (mutatja) Drill.
 BÓDIS (mutatja) Full.
 MOLNÁR Mit nyúlkál?!
 ÁRBOCMESTER További jó mulatást! (Összeszedi a kártyát)
 RUDI Adja vissza!
 ÁRBOCMESTER Okhé! (Bedobja a tengerbe)
 BACSÓ Azonnal szedje ki a vízből! Adja vissza!
 ÁRBOCMESTER Kérem a bankot. Hol a bank?
 BACSÓ Nincs bank!
 ÁRBOCMESTER Na, szedegesse elő szépen...
 BACSÓ Menjen a picsába!
 ÁRBOCMESTER Akarja, hogy bezárjam?
 BACSÓ Akarom!
 ÁRBOCMESTER Na, gyere.
 BACSÓ Eresszen el!
 MOLNÁR Eressze el!
 ÁRBOCMESTER Utoljára szóltam...
 BÓDIS Okhé!

Árbocmester elmegy

Kinek van?
 MOLNÁR Nekem van. (Elővesz egy pakli kártyát)
 BÓDIS Ki lesz az osztó?
 BACSÓ Aki kérdi.

A spanyol cante jondót játszik a bőgő-gitáron, és reszelős hangon énekel. Terike fölkeri Lengyelnet, az szabadkozik, szégyellősen nevetgél, Terike középre vonszolja, táncoltatja a terhes nőt. Marcsa ül, nézi a spanyolt. Zsuzsi és Jankó összeölelkezve táncolnak. A spanyol visszaadja a bőgőt, füttyülni kezd, körbe-körbe jár, derékon kapja Marcsát, magához szorítja, tangózik vele, Marcsa elengedi magát, úgy követi, mint egy kis állat.

Füttyül a spanyol, és füttyül a szél, az árboc megreccsen, billeg a hajó, valaki öklendezve kirohan, mindenki szédeleg kicsit, mintha részeg volna. Marcsa lefekszik a földre, a spanyol felrántja. Magyar nótát játszik a zenekar, Pityu üvöltve énekel, a kártyázók szintén üvöltenek, hogy fogja be a pofáját. Lengyelné leül, liheg, a hasát simogatja. Terike lekéri a spanyolt. Molnár feláll a kártyázóktól, felkeri Molnármet, de az nem megy vele táncolni, hanem a korláthoz áll. A férje oda mellé, halkan veszekednek. Észre se veszik, hogy Lefkovics ott áll mellettük, köhint, nézi őket.

Fentről lemászik a létrán egy kövér sváb, utána pedig egy cingár harmonikás. Valcert kezd játszani, a bőgős rászól, a cingár belerúg a bőgőbe, és játszik tovább. A kövér sváb kipakol pár üveg sört az egyik ládára, aztán felkeri Terikét, szertartásosan az árbochoz vezet, keringőznek. Körbelibegnek a fedélzeten, ha elrontják, visszamennek az árbochoz, kezdik újra. Molnár is karonfogva az árbochoz vezet a feleségét, ők is keringőznek. A spanyol a két karján Terikét és Marcsát vezet, aztán összepasszítja a két nőt, kirántja a cingár kezéből a harmonikát, tangót játszik, a cingár vissza akarja venni, dulakodnak, a cingár pofon vágja a spanyolt, a spanyol kést ránt, a nők sikítoznak, a férfiak fölpattannak. Van, aki odamegy, más menekül. Zsuzsi odamegy a spanyolhoz, és elkéri tőle a kést. Aztán a tengerbe dobja.

A cingár visszaszerzi a harmonikát, játssza az unalmas keringőit.

A spanyol kimegy.

Zsuzsi utána.

Jankó is kimegy utánuk.

Molnárék keringőznek. Rudi felkeri Terikét.

Bejön a bosnyák nő. Mindenki ugatni kezd. ő nem érti, mosolyog, ring a zenére. Zelenka odamegy hozzá, meghajol, karon fogja, a csapóajtóhoz vezet, és letessékeli udvariasan. Tust játszik a zenekar. Bódis, Gulliver, Pityu, Zelenka, Bacsó visszamennek kártyázni. A kövér sváb bontogatja a söröket, traktálja az asszonyokat és férfiakat. Van, aki mohón iszik, más kiköpi: fuj, pállott! – A sváb sértődötten magyaráz

BÓDIS Mit gagyog?
 LEFKOVICS Nincs más a kantinban, ez van. Azt mondja, nem illik a potya sört lepocskondiázni.
 GULLIVER De ha ihatatlan?
 LENGYELNÉ Akkor se illik. Igaza van.
 BÓDIS Igaza, ennek a bucinak?

A buci sváb közben Marcsát választotta. Táncoltatja, fúzi, Marcsa unottan tűri, egy szót se ért belőle.

Egy kövér sváb asszonyka mászik le a létrán, a kezében esernyő. A buci sváb kiszalad Marcsával, az asszony utánuk, hadonászik az esernyővel, kergeti az urát, fülhasogatóan rikácsol németül. .

Marcsa berohan, elkapja Rudi kezét, kirángatja a túlsó oldalon. A pókerezők egymás felé görnyedve, feszülten játszanak, rakják a pénzt, licitálnak, osztják a kártyát, kicsapják a lapokat. Terike előrejön a korláthoz, Lefkovicshoz.

Nézik egymást, beszélni szeretnének, de nincs miről. Lengyelne ül a ládán, mintha légszomja lenne, simogatja a hatalmas hasát, dörzsöli a nyakát, a tarkóját.
Molnárné váratlanul kilép a táncból, és öklendezni kezd. A férje a falhoz támasztja, a nő ellöki.
Marcsa hirtelen visszajön. Rudi megáll a fálhál, ő is rosszul van.
Marcsa együtt hintázik a hajóval, csukott szemmel, kitárja karjait, repül.
Egyre jobban inog a hajó, fúj a szél, recseg az árboc.
Az árbocmester rázza a gongot.
A matrózok behozzák a kondért és a bádogedényeket.
A cingár ledobja a harmonikát, és négykézláb elmászik valamerre.
A cigányok dzsesszt játszanak. Kurva jól

BÓDIS Mit adnak?
ÁRBOCMESTER Paprikás krumplit! Ott vannak a pléhtányérok, jó étvágyat, tessenek parancsolni! Nem kell tülekedni! Emberek! Ha valaki ízetlennek találná, a kantinban mustár, paradicsom-extrakt.
(Rudinak) Mi van?

Rudi öklendezik, nem bírja hallgatni

BÓDIS SÓ, az nincsen. Ánizscukor, darabja huszonöt cent. (Leccsap a kártyára, a vízbe dobja) Jó étvágyat!
Fogd be a szád!

Bejön Berecz Zsuzsi, elvesz egy tányért.
Bejön Jankó, leül. Egymás mellett esznek.
Jankó kifordul, és kihány a takarásba, aztán eszik tovább.
Az artista lemászik az árbocrúdon, ő is leül melléjük, és enni kezd.
Már csak ők maradtak talpon, meg a két „amerikás”, Bódis és Benkő. És Pityu. És Lefkovics áll a korlátnál.
Leonidas átsétál, biccent, jó étvágyat kíván több nyelven, aztán átlépked a tengeribetegek fölött, és folytatja egészségügyi sétáját

PITYU Mi ez, ebéd vagy vacsora?
BACSÓ Nem lehet vacsora.
PITYU Miért?
BACSÓ New Yorkban vacsorázunk, megmondtam.
PITYU Hány az óra?
BACSÓ Az enyém megállt.
PITYU Enyém is.
BACSÓ Mit mutat a kronométer?
BÓDIS Huszonhét óra nyolcvankét perc.
BENKŐ Akkor ez a reggeli.

Pityu ledobja a kaját. Lefekszik. Fölpattan. Guggolás – föl. Guggolás – föl. Helyben futás. Zihál. Vágtat

BACSÓ Benkő!

Benkő ott van: odapottyant. Felére fogyott, mióta elvitték a matrózok. Reszket a kezében a bicska, tömi a pofáját, de nem a paprikás krumplival

BENKŐ Én inkább a hazait, hehe...
BÓDIS Mi az, te?
BENKŐ Szalonna.
BÓDIS Az kenyér.
BACSÓ Benkő! Elfogyott a szalonnád?
BENKŐ Szalonnnya.
BÓDIS És az? Az meg micsoda?
BENKŐ Ez a hagyma! (Kenyérhéj)
BÓDIS Kenyérre kenyérkockát, kenyérhagymával?
BENKŐ Ja! (Vihog, fújtat, zabál)

Bódis odamegy Rudihoz. Sokan fetrengenek, de Rudi haldoklik leginkább

BÓDIS Rudikám. Hol van a tike?
RUDI Hol... hol... hát hol lenne, lenn van a kufferban.
BÓDIS Pedig jó lenne, ha előszednéd, Rudikám.
RUDI Minek?
BÓDIS Mert tike-vizsgálat lesz.
RUDI Már mért lenne az óceán közepén?
BÓDIS Nem láttad? Előbb itt volt a magyar kapitány, ő mondta, hogy el talál süllyedni a hajó.

Azt is mondta, hogy csak annak adnak mentőkarikát, akinek a kalapja mellé van tűzve a tikit.
Nézd, már feszítik is a mentőkőtelet.

A matrózok köteleket feszítenek ki, hogy legyen mibe kapaszkodni az imbolygó fedélzeten

RUDI Bárcsak süllyedne el! Bárcsak odavesznénk, mint a patkányok!
BÓDIS Nana! Hogy beszélsz a száddal? Aztán meg eszel vele...

Rudi öklendezik. Bódis hátrafordul

BACSÓ Benkő? Hol van Benkő?
Ott a szalonnája.

A megrágott kenyér. De Benkő eltűnt.

*A kövér sváb becsoszog, nem néz senkire, nehezen, öregesen fölmászik a létrán. A felesége utána.
Lefkovicz már a legelejétől fogva ugyanazon az egy helyen áll a korlátnál. Most odasiet Lengyelnéhez*

LEFKOVICS Hívjak valakit?
LENGYELNÉ Nem kell.
LEFKOVICS Biztos? *(Csönd)* Ne szóljak valakinek?
LENGYELNÉ Ne.
LEFKOVICS Ne keressem meg az orvost? Fel tud állni?
LENGYELNÉ Ne, ne szóljon.
LEFKOVICS Miért ne?
LENGYELNÉ Még ne...
LEFKOVICS De nem lesz baj?
LENGYELNÉ Nem lesz.
LEFKOVICS Fáj?
LENGYELNÉ Ez nem olyan...
JANKÓ Milyen?
LENGYELNÉ *(nevet, sziszeg)* ...mint amikor eltörik a lábad.
JANKÓ Olyan?
LEFKOVICS Nem, nem olyan.
JANKÓ Hanem?

Csőnd

LEFKOVICS És kiabálni fog?
LENGYELNÉ Gondolom. Én szeretnék.
MOLNÁRNÉ Én nem kiabáltam.
TERIKE Én sem.
MOLNÁRNÉ Én síri csendben voltam végig.
LENGYELNÉ Azt hiszem, hogy most... *(Tápáskodik)*
LEFKOVICS Föl tud kelni? Segítek!
LENGYELNÉ Köszönöm. Köszönöm, édes, köszönöm. *(Fölkel)*
MARCZA Na! Mindent bele!
MOLNÁRNÉ Gondolunk magára.
BÓDIS Isten áldja!
TERIKE Holnap iszunk a babára!
JANKÓ Vigyázzon!

Lefkovicz belekarol, átsegíti a ládákon, köteleken, a földön fekvő tengeribetegeken, és kiviszi. Közben elcsitul a szél és a zenekar

MARCZA Én se kiabáltam. Csak a nagy zsibbadásra emlékszem.
JANKÓ Nekem a lábam zsibbad.
MARCZA A test kimutatja a foga fehérjét.
JANKÓ Hogyan?
MARCZA A test... olyan úr fölöttünk...
JANKÓ Úgy igaz. Például a vállam...
MARCZA Közben mégse a fájdalommal foglalkozol...
A fájdalmak elvisznek valahova messzire -
New Yorkba?
JANKÓ *(bólogat, nevet)* Núúújorkba.
MOLNÁRNÉ Én szívesen becsuktam volna a szemem, de folyton mondták: nyissam ki, hé, kukucs!
MARCZA Én mászkáltam.
TERIKE Én nem tudtam mozogni. Borzasztó volt, mikor állni kellett.

JANKÓ És mit csinált?
TERIKE Semmit. Feküdtem.
JANKÓ El lehet viselni?
TERIKE Mit?
JANKÓ Hogy mozdulatlan...
TERIKE Nem... annyi nagy a mozgás bent.
MOLNÁRNÉ A vacogásra emlékszem.
ZSUZI Álljatok föl, mutassátok meg...

Csend

TERIKE Jó... Csak így, a fal mentén, lassan. Így..
MOLNÁRNÉ Ülök az ágy szélén, picit terpeszben. Olyan, mintha bezuhanna a szemed, és itt valahol egy iszonyú boldulás...
MARCSA Állok az ablak előtt, ringatom magam. Így... ringatom magam.
TERIKE Én azóta ringatózom.

Ringatóznak

ZSUZI Megpróbálhatom?
TERIKE Csak nyugodtan, ne siess.

Zsuzsi feláll, utánozza őket

JANKÓ Én is?

A lányok bólintanak.

Jankó is föláll, fogja a hasát, vajúdik, ringatózik.

Valahol az ajtók mögött pokoli jajgatás.

A négy nő és Jankó: vajúdás-koreográfia. Közben Zsuzsi a nézőknek, gyorsan, ritmusosan, szinte rappel

ZSUZI Először egy spanyol festőlánynál bujkálsz, a szó szoros értelmében, mert nem jöhetsz ki a szobából, ha otthon van a másik albérlő.
Aztán a Friedrichstrassén egy olasz performanszművésznél megtanulsz igazi, szicíliai cukros kávéhabot verni kiskanállal.
Aztán találkozol egy lengyel lánnyal, aki hallott egy öt négyzetméteres szobáról, mert levelezik egy indiai bloggerrel.
Mikor odamész, a kicsi konyhában ezer ember zsúfolódik, fele a tegnapi estéből ott ragadt, másik fele a saját lakáscastingjára vár.
Négyen tesztelnek:
Hogy tudsz-e főzni.
Beszálnál-e a házimunka-beosztási rendszerbe.
Mit akarsz kezdeni az életeddel.
Na, ekkor csapod rájuk az ajtót.
Másnap kimész Weddingbe, ahonnan azt írták, hogy nem nagyon lesz felszerelve a lakás, ami konkrétan azt jelenti, hogy semmi nincs benne, csak egy kendő a földön, kis mécsesekkel meg egy magnóval, amiből hörög a Beirut.
Ott a castingon az a fő kérdés, hogy mivel etetnéd Garfieldot. Amíg ezen gondolkozol, betoppan egy csávó lihegve, hogy huuh, alig talált ide, ötkor kelt reggel Darmstadtban, hogy ideérjen a castingra, és mindenki beajul, hogy váóóó!
Viszont egy tizenötlettel korábbi neuköllni castingodról visszaírnak, hogy százhuszból téged választottak. Váóóó!

Bacsó és Bódís egyszerre üvöltenek

BACSÓ - BÓDIS Öt! - Hat! (Újra) Nyolc! - Öt!
BACSÓ Nyolc! Nyolc! Nyolc! (Beseprí a bankot)

Morát játszanak: a hátuk mögött eldugják a kezüket - farkasszemet néznek - előrekapják a kezüket, felmutatják bizonyos számú ujjukat, és beordítanak egy számot. Az ujjak összegét kell eltalálni

ZSUZI Egy fiú szerzett magának Izraelben egy két hónapos szakmai gyakorlatot, és addig kiadta a szobáját, és nem pakolt el semmit, ott élsz az ingei, gatyái, a képregénygyűjteménye között, kicsit bele is szeretsz persze, mármint a cuccaiba! Megjelenik egy pici, szőke lány, hogy kihozna a szobából valamit. „Persze, csak nyugodtan turkálj.” Aztán kiderül, hogy gyereket vár, és reggelig tárgyaljátok, hogyan kéne megmondani a fiúnak. Közben az is kiderül, hogy a lakásban lakó maradék srác meg a lányok jobb szeretnek egy szobában aludni. ők a berlini zsírértelmiség, és ha

éppen nem dugnak, akkor Marx-olvasóköron vagy tüntetésen vannak, és annyit tanulnak, mint a szemét.

Amikor letelik a két hónap, Pankow-ban csövelsz két fura rocker srácnál, és amikor már az összes ismerősödet csontig lelaktad, és már a pofádról is leégett a bőr, és az utcán hálsz a kukákkal, és már bármilyen baromságba belemennél, akkor, egy kreuzbergi parkban fetrengve, kapsz egy SMS-t, hogy -

*Nagyot zöttyen a hajó, mindenki előreesik.
Csönd*

ZSUZSI Beverted? Mutasd. Vérzik?
JANKÓ Vérzik?
ZSUZSI Nem vérzik.
JANKÓ Mi volt ez?
BÓDIS - BACSÓ Kilenc! - Tizenkettő!
GULLIVER Hogy lenne tizenkettő! Hány ujjad van, te százlábú? Kétszer öt az tíz, nem?
ZELENKA Kúre ment a hajó!
MOLNÁRNÉ Kúre ment a hajó?
BÓDIS Vagy megpaskolta alulról a nagyhal.
MOLNÁRNÉ És akkor most mi van?
BÓDIS Mi volna? Elpusztulunk, mint a patkányok.
BÓDIS - BACSÓ Kettő! - Kilenc!
PITYU - GULLIVER Nyolc! - Kilenc!
BACSÓ Tálált!
BÓDIS Nem tudsz számolni?
BACSÓ Tíz! Tíz!
PITYU - GULLIVER Öt! - Tizenegy!

Rudi fölvesz egy mentőövet. Elesik benne. Odakúszik, fölvesz még egyet, kiabál

RUDI Kapitén! Herr Kapitén!

Az árbocmester egy rongyot köt a gongra, aztán üti-üti...

MOLNÁR Ne izgasd föl magad.
MOLNÁRNÉ Hagyjál!
MOLNÁR Nincsen semmi baj. Semmi baj, nem érted? Én élek, te is élsz, én is élek!
MOLNÁRNÉ A lélekarang... (*Felzokog*)

Tompa tamtamok...

MOLNÁRNÉ Mikor hagyják abba!
MOLNÁR Ne figyelj oda.

Tam, tam, tam, tam, tam, tam, tam, tam, tam...

Leáll a hajómotor

GULLIVER (*kihajol a korláton*) Gyere csak... Nézz oda...
PITYU Riba? (*Odamegy, lenéz*)
GULLIVER Megállt.
PITYU Állunk.

Halk csobogás

LEFKOVICS Azt mondják, meghalt valaki. (*Megint ott áll a korábbi helyén, a korlátnál*)
BÓDIS Meg? Te jószagú...
TERIKE Ki halt meg?
BÓDIS Maga ismerte?
LEFKOVICS Nem.
MARCSA Jaj nekem.
ZELENKA Valakije magának?
MARCSA Nem, nem.
ZELENKA Akkor mit potyog?
BÓDIS Ó, te jószagú!
RUDI Mit csinálnak vele?
BÓDIS Amit szokás... Megezik.
TERIKE Megezik?

BÓDIS Meg.
 GULLIVER Magát is meg szokták?
 BÓDIS Engem is meg szoktak.
 TERIKE Maga ismerte?
 BÓDIS Nem.
 ZELENKA Magyar volt?
 BACSÓ Ember vagy asszony?
 JANKÓ Mit csinálnak vele?
 BACSÓ Hallotta, megeszik.
 JANKÓ Kik eszik meg?
 BÓDIS A halak. Tengerésztemetés lesz.
 MOLNÁRNÉ Jesszumanyám.
 RUDI Az micsoda?
 BACSÓ Bedobják a vízbe.
 JANKÓ Inog a hajó.
 MOLNÁR Persze. Mert halott van rajta. Ha kidobják, lenyugszik.
 MARCSA *(síkít)* Mikor dobják már ki???
 MOLNÁR Oda nézzetek...

Az árbocmester felhúzza az angol zászlót.

A kapitány lejön a létrán.

Angol matrózok a csapóján felhúznak egy hosszú, fehér, nagyon nehéz zászkot. Behoznak egy deszkát, és ráteszik.

Az árbocmester magyar zászlót terít rá

KAPITÁNY Caps off.
 RUDI Mit mondott?
 LEFKOVICS A sapkát...

A kapitány leveszi a sapkáját.

A matrózok is lekapják a fejükről.

Az utasok is egymás után leveszik. Csak Lefkovics nem

BÓDIS Biztos az a szegény kis állapotos asszonyka...
 ZELENKA Melyik?
 BÓDIS Akinek az urát a bánya.
 JANKÓ Milyen bánya?
 BACSÓ Dzsakobsz Krik, és nem Dzsakob Kriksz!
 BÓDIS Fölrobbant.
 TERIKE Itt a hajón mondták meg szegénykének, aztán szegény asszony megszült bánatába.
 MOLNÁRNÉ És a gyerek?
 TERIKE Edes kis életem!

Lengyelné is ott áll a babával

LENGYELNÉ Iszonyatos. És mi lett az asszonnyal?
 TERIKE Ott fekszik, szegény.
 LENGYELNÉ Hol?
 JANKÓ A zászló alatt.
 RUDI Milyen zászló?
 ZELENKA Magyar zászló.
 RUDI Az egy ember?
 ZELENKA Asszony.
 RUDI Ekkora?
 BACSÓ Hát kinyúlt a szülésbe, szegényke.
 RUDI Ekkorára?
 BACSÓ Persze.
 MOLNÁRNÉ Ne ne vess!
 MOLNÁR Marhaság. Súlyok vannak a fejénél meg a lábánál.
 RUDI Milyen... milyen súlyok?
 MOLNÁR Ágyúgolyók. Minden hajó visz egy rakás ágyúgolyót. Ha valaki meg találna halni...
 MOLNÁRNÉ Nekem is van ágyúgolyóm?
 MOLNÁR Van, persze, édesem. Mindenkinnek van.
 MOLNÁRNÉ Istentelenség.
 TERIKE De mért kell ágyúgolyó? Istenem, ki akarják löni?
 BÓDIS Különben ott kalimpálna szegény itéletnapig.
 BACSÓ Hol kalimpálna?

ZELENKA Csönd legyen.
 BACSÓ Hogy kalimpálna?
 BÓDIS Hát úszna.
 BACSÓ Hogy úszna, ha megdőglött?
 BÓDIS Hát lebegne.
 BACSÓ Víz, nem levegő! Hogy lebegne?
 BÓDIS Lágyan ringatózva.
 GULLIVER Sátápp.
 ZELENKA Fogja már be azt a sárga pofáját!
 BACSÓ A tied a sárga!
 KAPITÁNY Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name...

Az angol matrózok utána mondják

Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name...
 LEFKOVICS *(fordítja)* Miatyánk, aki a mennyekben vagy,
 Szenteltessék meg a Te neved...

A magyarok is mind mormolják, szét-szétcsúszó kórusban

A NÉGER KONYHÁS Padre nostro, Che sei nei cieli, sia santificato il tuo nome, venga il tuo regno, sia fatta la tua
 volontá, come in cielo, così in terra.

A SPANYOL SZELADON Padre nuestro, que estás en los cielos: santificado sea tu nombre.
 Venga tu reyno. Hágase tu voluntad, así en la tierra como en el cielo.

A KÖVÉR SVÁB Unser Vater im Himmel! Dein Name werde geheiligt...

LEFKOVICS Jiszgadal, vöjiszkadás, smé rabbót vöhájim...

A bosnyák nő kiteríti az imaszőnyeget

MAGYAROK Mert tiéd az ország és a hatalom
 és a dicsőség mindörökké, Ámen!!!

*A matrózok betolnak egy fehér zongorát. Bartók Béla leül, és játszani és énekelni kezd. A saját gyűjtésének
 feldolgozását a Magyar népzene tára Siratók-kötetéből, a 179-es darabot*

BARTÓK BÉLA Jaj, jaj, édesapám, lelkem, apám,
 jaj, jaj, de messzünét jöttünk!
 Nem szól nekünk, édesapám!
 Kedves édesapám, bánatos édesapám, akinek négy rend gyermeke vót. Jó tanácsadó édesapám, szívem
 apám!
 Jaj, hogy megharagudt reám! Lejöttünk hárman, nem szól nekünk édesapám, szívem apám,
 lelkem apám!
 Jaj, mennyi bánatja vót, valahány gyermeke, annyi felé hányódik, ki Amerikába, ki Hadikba, ki
 Romániába, édesapám, lelkem, apám!...

A vége felé a cigányok is bekapcsolódnak, a bőgős és klarinétos, cifrázzák, odarakják ropogósan.

Az emberek állnak, hajukat borzolja a szél, inog a hajó, vele ingadoznak...

*Az árbocmester leveszi a magyar zászlót a halottról. A matrózok fölemelik a deszkát, megbillen, a halott – puff,
 leesik*

MOLNÁR Hallották? Az ágyúgolyó.
 RUDI Jó, hogy fel nem robbant.
 ZELENKA Kuss.

Lerakják a deszkát, ünnepélyesen rákotorják újra a halottat, és kiviszik...

JANKÓ Hol fogják bedobni?
 ZSUZSI Ott?
 JANKÓ Hol?
 GULLIVER Ott, ott!
 JANKÓ *(csalódottan)* Azt hittem, itt... *(A nézőtérre mutat)*
 GULLIVER Itt bekapná a hajócsavar.
 BACSÓ Ott is bekaphatja.
 GULLIVER Të is bekaphatod.

Glutty

PITYU Bedobták.

TERIKE Bedobták a vízbe!!!
BÓDIS Azt a rohadt életbe!
BACSÓ A kurvák faszát!

Szörnyű moraj, zihálás, jajveszékélés, Terike elájul, iszonyatos fájdalom söpör végig, letarolja a fedélzetet. Pokoli gyász.

A kapitány fölmege a létrán. Az árbocmester leengedi a zászlót, a matrózok mennek a dolgukra.

Térdre rogyó, a földet görcsösen kapargáló, vinnogó emberek. Molnárné is elájul. Lengyelne a falhoz támaszkodik, rázza a babát. Marcsa visítózni kezd, csapkod, tombol – lefognak, pofozzák. Valaki kirántja a bosnyák nő alól az imaszőnyeget, a nő elgurul, Marcsát a szőnyegre fektetik

ZSUZSI A száját. A nyelvét. Ne! Szétharapja a nyelvét. AAAUU! Megharapott!
GULLIVER Hát ennyi...
ZSUZSI Eggyel kevesebb.
JANKÓ Mi? Leharapta az ujjad?
ZSUZSI Egy emberrel kevesebb! (Zokog)
JANKÓ Igen. Igen! (Csókolja a lány ujját, aztán a száját)
RUDI Ki halt meg?
GULLIVER Most az a fontos, hogy vigyázzunk egymásra.
PITYU Le kell vinni a kórházba.
MARCSA Nem akarok lemenni! Nem akarok meghalni!
PITYU Jó, jó, akkor ne halj meg, bánom is én?
MARCSA Eresszenek! (Már rég eleresztették) Eresszetek!!!
MOLNÁRNÉ Inog a hajó.
MOLNÁR Mert halott van rajta.
BACSÓ De már nincs rajta.
MOLNÁR A lelke itt bolyong.
MOLNÁRNÉ Hol?
TERIKE Uram, irgalmazz szegény megboldogult lelkének!
RUDI Vajon mi lehet most vele?
BÓDIS Rég bekapta a nagy hal.
RUDI Az ágyúgolyót is?
MOLNÁRNÉ Ha ezt tudtam volna! Ha kitennének, gyalog is! Ha ideadnák a hajót...
RUDI Lehet, hogy –
LEFKOVICS Feküdjön le.
RUDI Nem merek, mert –
LEFKOVICS Dőljön neki. Dörzsölje a tarkóját, vegyen mély levegőt!
RUDI Hagyjon békén, kérem.
LEFKOVICS Nagy levegő! Kifújja. Nagy levegő! Kifújja.

Az emberek összefogóznak, hullámokban tör fel a sírás. Van, aki a fogát csikorgatja, a másik megállás nélkül káromkodik. Valaki köhög, képtelen abbahagyni. Egy másik a homlokával veri ütemesen a falat. Rudi be akarja vetni magát a vízbe. Zelenka utána. Másznak át a korláton, mások másznak utánuk. Egyik fél kézzel csüng, másik elkapja a lábát, harmadik kalimpál a mentőövvel. Tülköl a hajó, felbúg a motor

A BOSNYÁK NŐRiba! Riba!

LEFKOVICS (üvölteni és tornázni kezd) Habt Acht! Vergatterung! Mindenki! Asszonyok is! Habt Acht! Doppelreihe! Kartávolság! Rechts um! Links um! Richt euch! Defilieren!

Menetel, gyakorlatozik – megállnak, bámulják.

Pityu is beszáll, átveszi

PITYU Fejkörzés! Jobbra fordítom a fejem! Balra fordítom a fejem! Fölemelem.
LEFKOVICS Habt Acht! Exerzieren!
PITYU Jobbra, balra, föl! Jobbra, balra, föl! Jobbra, balra, föl!

Páran bekapcsolódnak

Összekulcsolom a kezem a mellkas előtt, kifeszítem előre. Fölemelem, balra húzom, jobbra húzom. Balra, jobbra, balra, jobbra! Karkörzés előre, hátra, előre, hátra! Jól meghúzom! Gyorsítom! Majd befelé, lazán, kicsapom a végét. Csípőkörzés balra, jobbra, balra, jobbra. Törzkörzés balra, jobbra. Bal, jobb, bal, jobb. Támadóállás. Ármékolok. Oldalsó rúgás jobb lábbal. Beledobom a csípőm teljesen, beledobom a csípőt lazán. Köríves jobb lábbal: a sarok felemelkedik a fenékhez, térd egyenesen előrenéz, ráfordul a csípő, és rúgok. Rúgok. Rúgok. Rúgok...

Rúg az egész fedélzet. Lengyelne szoptatja a babát. Rúg Bartók és a cigányok is. A finálé elmarad

Drámamellékletünk kényszerű anyagi okok miatt 2011-ben megszűnt. A közelmúltban online-kiadásunk (www.szinhas.net) felújította az új szövegek publikálását. Kárpáti Péter frissen elkészült darabjának mostani közlése rendkívüli, egyszeri alkalom.